Polisïau a Gweithdrefnau / Policies and Procedures

Crynodeb

Diben y polisi hwn ydy egluro'r broses gwneud penderfyniadau bydd Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ei ddilyn. Sefydlu'r ffiniau, dull ac egwyddorion ac amlinellu'r gweithdrefnau ar gyfer cofnodi a chyhoeddi penderfyniadau sy'n cael eu gwneud gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd.

Mae'r weithdrefn hon wedi'i mabwysiadu gan SCHTh Gogledd Cymru.

Teitl:	Polisi Gwneud Penderfyniadau
Perchennog y Polisi:	Prif Weithredwr
Awdur y Polisi:	Swyddog Gweithredol
Rhif y Polisi:	1
Dyddiad dod i rym:	04.12.2018
Dyddiad Adolygu:	12.12.2026
Fersiwn:	5.0

Tabl o'r Cynnwys

1. Cyflwyniad2
2. Y Fframwaith Statudol2
3. Proses Gwneud Penderfyniadau4
4. Ymdriniaeth Gwneud Penderfyniadau4
5. Rheolaethau a Mecanweithiau Lleol4
6. Egwyddorion Gwneud Penderfyniadau5
7. Penderfyniadau Brys 5
8. Materion/Penderfyniadau Dadleuol5
9. Cofnodi Penderfyniadau6
10. Eithriadau / Esgusodiadau 7
11. Proses7
12. Cyhoeddi penderfyniadau a gwybodaeth yn ymwneud â phenderfyniadau 8
13. Monitro8

Proses Gwneud Penderfyniadau

1. Cyflwyniad

1.1 Nod y ddogfen hon ydy amlinellu'r broses gwneud penderfyniadau y bydd Comisiynydd Heddlu a Throsedd ("y Comisiynydd") Gogledd Cymru yn glynu ati, yn unol â Gorchmynion Cyrff Plismona Lleol Etholedig (Gwybodaeth Benodol) 2011 (a Gorchmynion dilynol) a deddfwriaeth berthnasol arall. Mae hyn yn cynnwys:

1.1.1 sefydlu'r ffiniau, dull ac egwyddorion ar gyfer gwneud penderfyniadau gan Gomisiynydd Gogledd Cymru,
1.1.2 amlinellu proses gwneud penderfyniadau Comisiynydd Gogledd Cymru,
1.1.3 amlinellu'r gweithdrefnau ar gyfer cofnodi a chyhoeddi penderfyniadau a wneir gan Gomisiynydd Gogledd Cymru.

1.2 Bydd penderfyniadau a gymerir gan y Comisiynydd yn codi'n bennaf o gyflawni eu swyddogaethau statudol. Yn ogystal, mae dyletswydd statudol wedi'i rhoi ar y Comisiynydd i gofnodi a chyhoeddi penderfyniadau sydd o ddiddordeb sylweddol i'r cyhoedd yn codi o arfer y swyddogaethau statudol hynny, boed gan y Comisiynydd yn breifat neu oherwydd cyfarfod cyhoeddus neu breifat.

1.3 Mae'r angen statudol i gofnodi a chyhoeddi gwybodaeth perthnasol i benderfyniadau a wnaed yn gofyn am elfennau penodol fydd yn sicrhau tryloywder yn ogystal ag uniondeb y bobl hynny sy'n gwneud y penderfyniadau. Wrth wneud penderfyniadau bydd y Comisiynydd yn mabwysiadu'r safonau uchaf o ran cywirdeb, rheoleidd-dra a thryloywder a dim ond er lles y cyhoedd y gwneir unrhyw benderfyniad, gan fynd y tu hwnt i'r gofynion statudol sylfaenol lle bynnag bosibl.

2. Y Fframwaith Statudol

2.1 Mae Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 (y Ddeddf) yn amlinellu swyddogaethau'r Comisiynydd ac yn darparu'r fframwaith cyfreithiol y bydd y Comisiynydd yn ei ddilyn wrth wneud penderfyniadau. O dan Adran 1(2) o'r Ddeddf mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn gorfforaethau undyn, gyda swyddogaethau'r Comisiynydd yn cael eu hamlinellu yn Adran 1 (5)-(8). Fel corfforaethau undyn, dim ond pethau mae'r ddeddfwriaeth yn eu mynegi yn amlwg neu o awgrym rheidrwydd gall y cyrff eu cyflawni.

2.2 Nid ydy'r Ddeddf yn diffinio sut bydd disgwyl i Gomisiynwyr Heddlu a Throsedd wneud penderfyniadau, ond mae'n sefydlu'r Panel Heddlu a Throsedd, sydd â chyfrifoldeb adolygu a chraffu ar benderfyniadau mae'r Comisiynydd yn eu gwneud. Felly mae'n hanfodol i system gadarn gael ei sefydlu. Mae rhai o'r penderfyniadau hyn (fel y praesept arfaethedig a phenodi Prif Gwnstabl) yn gorfod cael eu hystyried mewn ffordd arbennig. Fodd bynnag, bydd craffu ar benderfyniadau cyffredinol yn cael eu gwneud yn lleol.

2.3 Os oes yna gyhuddiad o gamweinyddu yn cael ei wneud, mae Atodlen 16 paragraff 121 o'r Ddeddf yn dweud yn blaen fod y Comisiynydd yn gallu cael ei ymchwilio gan y Comisiwn Gweinyddu Lleol yng Nghymru o dan amodau Adran 25 Deddf Llywodraeth Leol 1974.

2.4 O dan Orchymyn (Datganiad Derbyn Swydd) Comisiynwyr Heddlu a Throsedd 2012, mae'n ofynnol i'r Comisiynydd wneud datganiad yn ymrwymo gwasanaethu pobl leol heb ofn na ffafriaeth ac amlinellu'n gyhoeddus eu hymrwymiad i fynd i'r afael â'u swydd gydag uniondeb, yn ddiduedd ac yn deg.

2.5 Mae Gorchymyn Protocol Plismona 2011 yn gosod y fframwaith y dylai'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl weithio o fewn iddo.

2.6 Mae Gorchymyn Protocol Plismona 2011 hefyd yn gofyn i bob parti (gan gynnwys y Comisiynydd) lynu at Egwyddorion Nolan.

2.7 Mae Codau Ymarfer Rheolaeth Ariannol y Gwasanaeth Heddlu yn egluro'r trefniadau llywodraethu ariannol ac yn nodi'r angen i wreiddio egwyddorion llywodraethu da yn y ffordd y mae swyddfa'r Comisiynydd yn gweithredu.

2.8 Mae'r Gorchmynion Gwybodaeth yn pennu'r wybodaeth y mae'n rhaid i'r Comisiynydd ei gyhoeddi ac mae'n cyfeirio'n benodol at benderfyniadau. Mae'n amlinellu amserlenni a gofynion cofnodi a chyhoeddi penderfyniadau a pholisïau perthnasol.

2.9 Bydd fframwaith statudol y Gorchmynion Gwybodaeth a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol y DU a Deddf Diogelu Data 2018 yn gosod y safonau cyhoeddi sylfaenol.

2.10 Os dadlennir unrhyw wybodaeth bersonol, gwneir hynny o fewn fframwaith cyfreithiol Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol (RhDDC) y DU, Deddf Diogelu Data 2018, Deddf Hawliau Dynol 1998 ac mewn cydymffurfiad â'r ddyletswydd gyfrinachedd o dan gyfraith gwlad. Dim ond yr wybodaeth bersonol angenrheidiol sylfaenol fydd yn cael ei rhannu a hynny dim ond os bydd gwneud hynny'n cefnogi cyflawni dibenion a swyddogaethau'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Dim ond pan fydd gofyniad cyfreithiol i wneud hynny y gellir rhannu gwybodaeth yn gyfreithlon heb gael caniatâd gwneud hynny.

2.11 Mae ein Polisi Preifatrwydd yn cynnwys gwybodaeth ar sut ydym yn prosesu gwybodaeth bersonol a hawliau unigolion o dan RhDDC y DU.

2.12 Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 yn darparu ar gyfer lefel ychwanegol o fynediad cyhoeddus at wybodaeth. Mae'n rhaid i awdurdodau cyhoeddus gyhoeddi gwybodaeth am eu gweithgareddau gan gynnwys y penderfyniadau y maent yn ei wneud. Mae hawl gan aelodau'r cyhoedd ofyn am wybodaeth gan awdurdodau cyhoeddus, yn amodol ar eithriadau penodol.

3. Proses Gwneud Penderfyniadau

3.1Yr allwedd at gyflawni penderfyniadau cytbwys ydy drwy broses gadarn, rheolaeth dda ac arweinyddiaeth effeithiol. Bydd y rhestr wirio ganlynol yn cael ei defnyddio cyn gwneud penderfyniadau strategol allweddol:

a) deall anghenion, adnoddau a blaenoriaethau lleol ac ystyried safbwyntiau partneriaid a rhanddeiliaid,
b) cytuno ar y canlyniadau yn seiliedig ar y wybodaeth hon, a bydd y Prif Gwnstabl yn pennu sut y gellir eu cyflawni mewn modd effeithiol, effeithlon, teg a chynaliadwy,
c) sefydlu'r holl ffeithiau perthnasol,
d) ymgynghori â'r bobl hynny a allent yn rhesymol ystyried y gallai'r penderfyniad eu heffeithio er gwaeth neu'n sylweddol,
e) ystyried yr holl ddulliau gweithredu rhesymol sydd ar gael i'r Comisiynydd,
f) ceisio cyngor arbenigol priodol,
g) ystyried risg, cyflawniad a gwybodaeth ariannol,
h) ystyried darpariaeth Gymraeg,
i) sicrhau gwerth am arian,
j) glynu at Bolisi Gwerth Cymdeithasol y Comisiynydd.

4. Ymdrin â Gwneud Penderfyniadau

4.1 Bydd y Comisiynydd yn dangos cywirdeb a rheoleidd-dra yn eu dulliau gwneud penderfyniadau, nid dim ond fel mater o lywodraethu da ond hefyd fel mater o gyfraith. Felly, bydd yr ymdriniaeth at wneud penderfyniadau yn glynu at y Safon Llywodraethu Da ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus a'r Arferion Gweinyddol Da.

4.2 Bydd penderfyniadau'r Comisiynydd yn syrthio ar hyd graddfa symudol o fudd cymunedol, cymhlethdod ac effaith (e.e. o'r lleol i'r cenedlaethol). Bydd y raddfa gwneud penderfyniadau symudol hon fel arfer yn gofyn am raddfa gysylltiedig a chymesur o ran faint o wybodaeth, cyngor, cymorth, her, craffu ac ymgynghori a fydd yn angenrheidiol cyn ac ar ôl gwneud y penderfyniad.

4.3 Bydd penderfyniadau yn amrywio o rai unigol, mewnol sydd ag effaith fach i rai o fudd cyhoeddus, canlyniadau a chost sylweddol. O ran y penderfyniadau hynny sydd ar begwn uchaf y raddfa symudol, yn y categori cymhlethdod a budd cyhoeddus arwyddocaol, mae'n debygol y bydd arweiniad, arferion neu weithdrefnau presennol a fydd yn ganllawiau ar gyfer y camau i'w cymryd cyn gwneud y penderfyniad.

5. Rheolaethau a Mecanweithiau Lleol

5.1 Er mwyn sicrhau llywodraethu da o ran gwneud penderfyniadau, bydd y Comisiynydd yn pennu'r trefniadau mewn Llawlyfr Llywodraeth a fydd yn cwmpasu'r cod llywodraethu, dirprwyaethau, caniatadau, rheoliadau ariannol a rheolau sefydlog yn ymwneud â chytundebau.

5.2 Bydd trefniadau llywodraethu'r Comisiynydd yn amlinellu'r ffiniau ar gyfer penderfyniadau fydd yn cael eu dirprwyo i staff yr heddlu a staff Swyddfa'r Comisiynydd, ynghyd ag unrhyw amodau mae'r Comisiynydd wedi'u pennu.

6. Egwyddorion Gwneud Penderfyniadau

6.1 **Gwneir penderfyniadau cytbwys:** Bydd penderfyniadau a wneir yn seiliedig ar wybodaeth o ansawdd dda a chyngor gwrthrychol clir er mwyn lleihau'r risg o wneud penderfyniadau sy'n methu cyflawni amcanion y Comisiynydd neu y bydd iddo ganlyniadau anfwriadol.

6.2 **Bydd y broses gwneud penderfyniadau yn agored a thryloyw**: Er mwyn gwneud penderfyniadau cytbwys, bydd y Comisiynydd yn ystyried pob parti perthnasol. Bydd ymgynghoriad ac ymgysylltiad yn ofyniad statudol ar gyfer rhai penderfyniadau.

6.3 **Talu 'sylw dyledus' o fewn y broses gwneud penderfyniadau:** Mae'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd ar y Comisiynydd, y Prif Gwnstabl a phartneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol i ystyried cynlluniau a blaenoriaethau pob sefydliad, bodloni eu hunain fod cynlluniau a blaenoriaethau wedi'u dehongli'n gywir ac, os yn briodol, dweud yn glir yr hyn oedd y rhesymau dros symud oddi wrth y cynlluniau hynny.

6.4 **Bod yn fanwl gywir a thryloyw o ran sut y gwneir penderfyniadau:** Bydd y broses gwneud penderfyniadau yn cadw at yr egwyddorion a bennir yn yr Arfer Gweinyddol Da.

6.5 **Bydd pob penderfyniad sydd o fudd cyhoeddus arwyddocaol yn cael ei gofnodi a'i gyhoeddi:** Mae'r gofyniad statudol i gofnodi a chyhoeddi gwybodaeth sy'n ymwneud â phenderfyniadau wedi'i amlinellu yn y Gorchmynion Gwybodaeth.

6.6 Bydd y Comisiynydd yn cynnal y safonau uniondeb a gonestrwydd uchaf wrth wneud penderfyniadau, fel yr amlinellir yn egwyddorion Nolan. Bydd yn glynu at god ymddygiad ar gyfer y Comisiynydd.

7. Penderfyniadau Brys

7.1 Efallai y bydd achlysuron pan fydd amgylchiadau penderfyniad yn golygu mai dim ond rhai elfennau o'r rhestr wirio fydd yn cael eu defnyddio. Er enghraifft, byddai penderfyniad brys yn cyfyngu ar faint o ymgynghori a allai ddigwydd Fodd bynnag, bydd pob mesur yn cael ei gymryd er mwyn sicrhau bod penderfyniadau brys yn gyfyngedig.

8. Materion/Penderfyniadau Dadleuol

8.1 Gan gydnabod dyletswydd y Prif Gwnstabl o ran cyflawni plismona gweithredol, bydd achosion prin yn codi pan fydd y 'llinell' rhwng plismona strategol a gweithredol yn amwys. Bydd y materion/penderfyniadau hyn yn cael eu dosbarthu fel rhai 'cynhennus'. Er mwyn osgoi gwrthdaro posibl o ran pwy ddylai wneud y penderfyniad, bydd yr egwyddor 'sylw dyladwy' yn cael ei defnyddio.

8.2 Gellir diffinio penderfyniadau cynhennus fel rhai o natur wleidyddol, sy’n ymwneud â materion a fydd o ddiddordeb mawr i'r cyhoedd/cyfryngau, materion sy'n debygol o effeithio ar gymuned neu gymunedau a materion risg uchel (e.e. risg i enw da, ffydd y cyhoedd) a gallent gynnwys y canlynol:

8.2.1 Gweithrediadau sy’n gwrthdaro â’r blaenoriaethau a amlinellir yng Nghynllun Heddlu a Throsedd y Comisiynydd ac a fydd yn effeithio ar gyflawni canlyniadau’r Cynllun,

8.2.2 Newidiadau i Bolisïau – Penderfyniad a fydd yn cael effaith uniongyrchol ar gymunedau lleol, er enghraifft ad-drefnu plismona lleol,

8.2.3 Materion Gwleidyddol – Gallai’r rhain ymwneud â nifer fawr o feysydd a gellid llunio rhestr wirio o’r Cynllun Heddlu a Throsedd.

9. Cofnodi Penderfyniadau

9.1 Er mwyn sicrhau fod y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn glynu at yr egwyddor o fod yn ddidwyll a thryloyw, bydd y wybodaeth a ddefnyddir i ysbrydoli'r broses o wneud penderfyniadau'n cael ei chofnodi mewn dogfennau ac adroddiadau a ddefnyddir gan swyddogion a'r Comisiynydd. Gwneir cofnod manwl gywir o'r drafodaeth cyn gwneud penderfyniad a bydd y cofnod hwn yn cynnwys y rhesymeg y tu ôl i amau opsiynau.

9.2 Bydd cynllun cyhoeddi'r Comisiynydd, sy'n cynnwys gofynion y Gorchmynion Gwybodaeth, yn cael ei fodloni o safbwynt gwneud a chofnodi penderfyniadau, gan gynnwys penderfyniadau o fudd cyhoeddus arwyddocaol.

9.3 Rhaid i'r diffiniad o benderfyniadau o fudd cyhoeddus arwyddocaol gael ei benderfynu yn seiliedig ar y ffeithiau perthnasol ac ar sail bob achos. Fodd bynnag, amlinellir canllawiau cyffredinol isod.

a) penderfyniadau sy’n gofyn am wariant y tu allan i'r Gyllideb Cyfalaf a Refeniw ar gyfer y flwyddyn,
b) penderfyniadau ar wariant dros y terfynau o ran dirprwyo i swyddogion fel yr amlinellir yn y Rheoliadau Ariannol,
c) penderfyniadau’n ymwneud â uwch swyddogion yr Heddlu a Swyddfa’r Comisiynydd Heddlu a Throsedd,
d) penderfyniadau sy'n dylanwadu ar gyflawni gwasanaeth i gymunedau Gogledd Cymru,
e) penderfyniadau polisi o ran strwythur yr Heddlu a Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd,
f) cyflawniad yr Heddlu o ran y targedau yn y Cynllun Heddlu a Throsedd,
g) unrhyw fater y mae'r Comisiynydd yn ystyried eu bod o fudd cyhoeddus arwyddocaol.

9.4 At ddibenion enghreifftiol yn unig y mae’r canllawiau cyffredinol hyn ac mae’r wybodaeth fydd yn cael ei chyhoeddi yn gorgyffwrdd â gofynion eraill y Gorchmynion Gwybodaeth. Meini prawf allweddol i’w hystyried wrth bennu a ddylid cyhoeddi penderfyniad yw ei berthnasedd i ddyletswydd sylfaenol y Comisiynydd er mwyn sicrhau bod yr Heddlu yn effeithlon ac yn

effeithiol a'r ddyletswydd sydd ar y Comisiynydd i gael barn y gymuned ynglŷn â phlismona a'i rôl ef/hi fel cynrychiolydd etholedig.

10. Eithriadau / Esgusodiadau

10.1 Er mai'r egwyddor o fod yn ddidwyll a thryloyw ydy'r peth pwysicaf o ran cynnal ffydd a hyder pobl leol, bydd bob amser rhywfaint o wybodaeth y mae'n rhaid ei chadw'n gyfrinachol. Mae enghreifftiau'n cynnwys gwybodaeth lle all ei ddatgelu:

a) bod yn erbyn budd diogelwch cenedlaethol,
b) rhoi rhywun mewn perygl,
c) niweidio ymdrechion atal neu ddatgelu troseddau, dal troseddwyr neu weinyddu cyfiawnder,
d) cael ei wahardd drwy ddeddf,
e) ymwneud â gwybodaeth gyfrinachol sy'n berthnasol i fudd masnachol a phersonol,
f) cael ei dderbyn o dan gyfrinachedd masnachol.

10.2 Yn ogystal, gallai fod cyfyngiadau ar gyhoeddi gwybodaeth am y rhesymau canlynol:

a) cyfyngiadau diogelwch ar wybodaeth sy'n cael ei dal gan yr heddlu na ellir felly ei gwneud yn gyhoeddus,
b) posibilrwydd y bydd amodau statudol yn cael eu torri os dadlennir gwybodaeth e.e. data personol, cadw cyfrinachedd gwybodaeth a roddir gan drydydd parti.

10.3 Os yw'n bosibl, rhoddir ystyriaeth ofalus i ddosbarthu gwybodaeth gyfyngedig er mwyn sicrhau fod gan y cyhoedd fynediad at yr ystod ehangaf o wybodaeth y mae'n briodol ei dadlennu.

11. Proses

11.1 Bydd yr Arweinydd Prosiect yn cyfeirio'r ffurflen atgyfeirio penderfyniad at y Prif Weithredwr/Swyddog Monitro ar gyfer cymeradwyaeth cyn iddi fynd at y Comisiynydd Heddlu a Throsedd am benderfyniad ffurfiol.

11.2 Rhaid i'r ffurflen atgyfeirio penderfyniad gynnwys yr achos busnes neu bapurau ategol er mwyn galluogi'r Prif Weithredwr/Swyddog Monitro gymeradwyo'r atgyfeiriad.

11.3 Rhaid i'r ffurflen atgyfeirio penderfyniad ddarparu gwybodaeth ar sut y bydd y penderfyniad yn cael effaith ar y bobl hynny sy'n byw ac yn gweithio yng Ngogledd Cymru ac yn rhoi ystyriaeth benodol i flaenoriaethau plismona; goblygiadau ariannol, cyfreithiol a gwerth cymdeithasol; materion cydraddoldeb a hawliau dynol; a'r effaith ar y Gymraeg fel y bo'n briodol.

11.4 Bydd asesiad effaith llawn ar gydraddoldeb, preifatrwydd a diogelu data yn cael ei gynnal fel bo'r galw gan yr Arweinydd Prosiect.

12. Cyhoeddi penderfyniadau a gwybodaeth yn ymwneud â phenderfyniadau

12.1 Y disgwyliad lleiaf yw y bydd y Comisiynydd yn cydymffurfio â'r holl ofynion statudol perthnasol i gyhoeddi. Ond byddant hefyd yn cyhoeddi penderfyniadau sy'n uniongyrchol berthnasol i'w dyletswyddau statudol er mwyn sicrhau Gwasanaeth Heddlu effeithlon ac effeithiol a'u bod yn gallu cynrychioli buddiannau'r gymuned yn llawn drwy sgwrs a fydd yn sicrhau fod popeth yn hysbys i'r gymuned.

12.2 Bydd dulliau cyfathrebu priodol yn cael eu defnyddio, gan gynnwys gwefannau, datganiadau i'r wasg/cyfryngau, cyfarfodydd cyhoeddus a chyfryngau cymdeithasol.

13. Monitro

13.1 Bydd y Polisi hwn yn cael ei adolygu gan y Prif Weithredwr bob pedair blynedd.